

## Bibliavasárnap

### ► Mk 12,28–34

#### Érted is, amit olvasol?

##### *A vásárnap jellege*

Október utolsó vásárnapján egyrészt a Szentháromság ünnepe utáni 21. vásárnapot ünnepeljük, másrészt ez a vásárnap egyházunkban a bibliavasárnap. Az igehirdető szabadságát szolgálja a választás lehetősége a perikópa szerint. Amennyiben bibliavasárnapot ünnepelünk, akkor részben informálisan is szólhatunk a Szentírás jelentőségéről, elterjedéséről, azonban sokkal fontosabb, hogy figyelmünket az ige életet formáló és átalakító jelentőségére fordítsuk. Bizonyára ez az oka annak, hogy egyházunkban ez a vásárnap a reformáció ünnepe előtti vásárnapra került. Hiszen a reformáció kiemelkedő tanítása a *sola scriptura* elve. Eszerint a Szentírás hitünk ismeretei szempontjából meghatározó helyet foglal el. Isten kinyilatkoztatásának, üzenetének legfontosabb, legtisztább formáját találjuk benne, amely Krisztusra mutat. Általa ismerjük meg a teremtető, megváltó, megszentelő Istent. A Biblia üzenetéhez mint mércehez mérjük keresztény életünket.

##### *Amit a textusról tudni kell*

Az evangélium szerzője János Márk, aki már ifjúkora óta Jézus környezetében élt. A két nagy apostol mellett szolgált sokáig. Pált elkísérte első misziói útjára, majd Péternek is munkatársa volt feltehetően egészen a római mártírhaláláig. Kiemelendő, hogy az övé a legrégebbi evangélium, és a többi evangélista épít rá. Textusunkat a vitabeszédek tartalmazó harmadik fő szakaszban találjuk, amely Jézus jeruzsálemi tartózkodásának idejére esik. Igénk a harmadik beszélgetést tartalmazza, amely a nagy parancsolat megfo-

galmazásához vezet. A szakaszt a bevezetés és a zárómondat kapcsolja az előző vitabeszédekhez. Bár nincs szó vitáról, hiszen az írástudó egyetért Jézussal a feltámadás kérdésében, és kísértő szándék nélkül kérdez tovább.

„*Melyik a legfőbb az összes parancsolat közül?*” – teszi fel a merész kérdést az írástudó. Pedig a farizeusi írástudományra nem jellemző az összefoglalás vágya, inkább az aprólékos részletezés jellemzi. Mellékes és ritka, hogy rendezőelvet keressenek, a kérdést inkább a távolról érkező hozza magával.

Jézus két ószövetségi idézet összekapcsolásával felel: 2Móz 5,4–5 és 3Móz 19,18. Az első, a *söma* a legfőbb, minden egyebet meghatároz. Máté és Lukács a kezdőmondatot kihagyta, pedig az egyistenhit ad alapot a kettős parancsnak. Isten kiválasztó szeretetére utal, amelynek nincs emberi indoka. Hallani kell, hogy Isten a mi Istenünk. Ő az, aki szeretetközösségbe fogadott. Ezért kívánja, hogy az ember teljes lényével szeresse. A szív, lélek, erő részletezése nem hangsúlyos. Sokkal fontosabb az „egész teljes” ismétlődése.

Bár a kérdés az elsőre, a legfontosabbra vonatkozott, Jézus még egyet hozzász. Páratlan és egyedülálló, hogy a felebarát szeretetét hozzáköti az elsőhöz, és a kettőt együtt, egyenrangúan emeli mindegyik parancsolat fölé. Nem lehet Istent szeretni a felebaráti szeretet nélkül (1Jn 4,20kk). Fontos a sorrend is, hiszen a második az elsőből ered. Az önszeretetet nem kell tanítani, minden konkrét helyzetben kéznél van. Mivel ez a mérték, már nincs szükség részletező szabályokra (Mt 7,12).

Az írástudó megismétli Jézus választát az egyetértés jeleként. Szavaiban nyoma sincs el-lenségeskedésnek, sőt fontos felismerésre jut: az Isten és a felebarát iránti szeretet alkotja az áldo-

zati rendszer alapját, nem a külső szertartásosság számít. A jézusi megfogalmazás sokkal többet jelent. Ez pedig nem mennyiségi, hanem minőségi különbséget jelöl. Jézus pozitív megerősítéssel zárja a beszélgetést: „*Nem vagy messze az Isten országától.*” Szava biztató, bátorító és hívogató. A párbeszéd kicsengése pozitív, kifejezi a zsidó nép minden rétege számára szóló üzenetet.

### *A perikópa megértése*

Kinek a kérdése a legfőbb parancs? Nagyon ritkán tették fel ezt a kérdést a zsidó tanítóknak. Egy legenda szerint Hillél egy prozelitának, aki csak annyi ideig volt hajlandó tanulni, ameddig fél láb-on tud állni, ezt válaszolta: amit nem szeretnél magadnak, ne tedd embertársadnak. A farizeusi írásmagyarázat jellemzője inkább a részletezés. Ezért bontották hatszáztizenhárom szabályra a Tórát, amely háromszázhatvanöt tilalmat – az év minden napjára egyet – és kétszáznegyvennyolc pozitív parancsot – a test tagjainak száma szerint – tartalmaz. Máté és Lukács szerkesztésében (Mt 22,34–40; Lk 10,25–28) máskor és egyértelműen kísértő, vitázó szándékkal hangzik el ez a kérdés. Itt tanulási folyamatot, nyitottságot találunk.

Ősi hitvallás és mégis új távlat. Jézus válaszában az ősi hitvallást – 2Móz 6,4–9 – idézi pontosan, amelyet egy jámbor zsidó naponta kétszer elimádkozott. A második parancs is a Tórában található: a 3Móz 19,18-ból vett idézet a Tízparancsolat követelményeiről szóló részben szerepel. Jézus előszeretettel hatol a dolgok mélyére, és mutatja meg az isteni szándékot. Nem összehasonlításról és egységesítésről van szó. A két parancsot a szeretni kifejezés köti össze. Így sajátos belső mozgás határozza meg az emberi életet, amely Istentől indul, és a felebarátnál ér célba. Ez nemcsak parancsolat, hanem életprogram. Olyan mérce, amelyhez bátran mérhetjük, igazíthatjuk az életet.

### *Igehirdetési vázlat*

Bibliavasárnapon kérdezzük. Hogyan vesszük kézbe a Szentírást? Értjük is, amit olvasunk? Vajon kíváncsian, szenvedélyes érdeklődéssel, a tudni akarás vágyának tüzevel, a kitartó kutató szenvedélyével olvassuk és hallgatjuk-e Isten szavát? Hiszen ott van benne a válasz az emberi élet minden kérdésére. A nagy létkérdésekre és a konkrét, személyes kérdésekre egyaránt. Vagy úgy vagyunk vele, mint oly sok beszélgetésünkben és kérdésünk során: kérdezzük bár, de sokszor nem várunk igazi választ?

Keressük az Urat – Kérdezz bátran!

Van, aki az egyszerű és rövid választ szereti. Legyen praktikus és lényegre törő a mondanivaló. Könnyen és világosan megragadható. Mások inkább az együtt gondolkodást, a beszélgetés közben kiérlelt közös álláspontot szeretik. Az írástudók egész életükben azzal foglalkoztak, hogy kutatták a mózesi törvényeket, hogy az élet minden területén a kicsiny és nagy döntések megsegítésére adjanak kidolgozott válaszokat. Az írástudó talán elbizonytalanodott, hogy jó úton jár-e. Mindenesetre mert kérdezni. „*Melyik a legfőbb az összes parancsolat közül?*” Nagyon jó a kérdés, mert felteheti a tétova, bizonytalan érdeklődő és az Isten útját hosszú ideje kutató ember egyaránt.

Tárd ki az ismeret ajtaját – Halld meg a lényegét!

Egyedül Jézus az, aki a lényegét, a mércét ilyen pontosan meg tudja határozni, ahogyan ezt tette a nagy parancsolatban. Választ ad, és továbbvezet. Nemcsak parancsolatot fogalmaz meg, hanem életprogramot mutat fel. Ez a legfontosabb zsinórmérték, amelyhez mindent mérhetünk. Ha ezt próbálja az ember egy életen át megvalósítani, akkor ismeri az egész Bibliát. Az első Isten szeretete teljes lényünkkel. Ő legyen az első helyen, nem csak egy a többi vélemény, elv vagy szellemi irányzat között. Hitvallás, válasz és imádság ez egyszerre. Isten szeretete az első, mert ő a kiindulópontja

életünknek, világunknak gondviselésével, szeretetével és akaratával. Hiszen Isten alkotott meg és ismer bennünket. Ismeri a múltunkat, a jelenünket és a jövőnket. Ismeri azokat az erősségeket, adottságokat, amelyekkel rendelkezünk. Ismeri a küzdelmeinket és a bukásainkat, a bűneinket.

Isten szeretete messze megelőzte a mi szeretetünket. Ezt élte át a választott nép is és a föld minden nemzetsége Jézus Krisztusban. Mert Isten szeretete nem egy szép gondolat, egy szívet melengető érzés, hanem a kereszten kirajzolódó valóság. Azért küldte el Fiát, engedte a keresztre, és támasztotta fel, hogy egyértelművé tegye az ő végtelen szeretetét: azt a szeretetet, amely megváltoztatta a világot, és amely újjáteremt mindent. Ezért ő az első, akire szeretetünk, gondolataink és figyelmünk irányul. Az istenismeret és -szere- tet pedig akkor válik valóságossá, ha megtanuljuk Isten szemével nézni a világot és a másik embert. Jézus nem újat mond, hanem Isten szándékát mutatja meg világosan, amikor a felebarát iránti szeretetet az első parancs mellé helyezi. Így szeretne bennünket formálni az ő szeretete révén. Arra teremtett bennünket, hogy vele, a másik emberrel és önmagunkkal harmóniában, szeretetben éljünk.

Lépj be egészen – Fogadd be, és ő befogad téged!

Amikor Jézus az írástudóval folytatott rövid beszélgetésben ezt mondta: „*Nem vagy messze az Isten országától*”, az csodálatos biztatás és hívás is. Biztatja őt, hiszen Jézus szavait megértette, kész volt összevetni eddigi tudásával és ismereteivel. Jézus szavainak mérlegére helyezte hitét és életét. Nyugtalanította és megmozgatta, amint Mark Twain válaszolta barátjának (lásd alább). Jézus bátorítja ezt az írástudót, hogy jó az irány, helyes a cél, érkezzen meg, lépjen be az Isten országába! Az egyetértés szép dolog, ám a vele való szoros és konkrét kapcsolat az, ami Isten országának részesévé tesz. Nem elég azt mondani, hogy jó lenne Krisztusban bízni. Krisztus közel van, és ott akar lenni az életünkben, új életet akar adni. Úgy kérdezzük Isten írott és hallott szavát, hogy

benne egészen közel jöjjön és valóban átformáljon a szeretet Istene.

### *További javaslatok az istentisztelethez*

#### Lekciók

Kötelező: ApCsel 8,26–40, az etióp kincstárnok megtérése

Fakultatív: Ám 8,11–12, vágyakozás az Úr szavára

#### Énekek

EÉ 438, 451

### *Illusztrációk*

#### TÖRTÉNET

Ami valóban nyugtalanító...

Mark Twain, a világhírű amerikai író egy barátjával beszélgetett a vallásról.

– Tudod – mondta a barátja –, a Szentírás tulajdonképpen azért van, hogy eligazítást adjon nekünk a hitben. Én nem sok hasznát veszem. A Bibliában olyan sok érthetetlen részre bukkanok...

Mark Twain hallgatott, majd elgondolkodva így felelt:

– Tudod, engem az érthetetlen bibliai helyek nem idegesítenek. Sokkal több gondom van az- zal, amit megérték...

### **Felhasznált és ajánlott irodalom**

BROWN, R. E. – FITZMYER, J. A. – MURPHY, R. E. (szerk.) 2003. *Jeromos-bibliakommentár*. 2. köt.

Szent Jeromos Katolikus Bibliatársulat, Budapest.

DÓKA Zoltán 1977. *Márk evangéliuma*. Evangélikus Sajtóosztály, Budapest.

HÉZSER GÁBOR 1998. *Kötőjeles történetek*. Kálvin Kiadó, Budapest.

PECSUK OTTÓ (szerk.) 2008. *Bibliaismereti kézikönyv*. Kálvin Kiadó, Budapest.

■ PÉTERNÉ BENEDEK ÁGNES